

J. J.

Początki hutnictwa żelaza w Polsce

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 4/4, 747-748

1959

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

menty dawnej literatury odlewniczej z całym pietyzmem dla ich oryginalnej starej formy językowej.

Serię przedruków poprzedza artykuł J. Piaskowskiego *Rozwój polskiego piśmiennictwa odlewniczego (do końca XIX w.)*; J. Piaskowski jest również autorem omówień do przedrukowywanych fragmentów. W artykule wstępnym autor zaznajamia czytelnika z głównymi bibliografiami zajmującymi się polskim piśmiennictwem odlewniczym, a następnie dokonuje krótkiego przeglądu tego piśmiennictwa. Początków jego szuka w starych herbarzach-zielnikach, zwracając szczególną uwagę na herbarz Marcina Siennika, wydany w 1568 r., do którego dołączono polski przekład dzieła: *Alexego Pedemontana księgi Siedmiory Tajemnic (Rozmaite Nauki w sobie mające) z Łacińskiego na Polski język teraz nawo przełożone*. Rozdziały 10 i 11 z księgi siódmej tego dzieła uważa Piaskowski za pierwszą pozycję polskiego piśmiennictwa odlewniczego.

Okres upadku gospodarczego Polski w XVII i XVIII w. jest również okresem upadku piśmiennictwa technicznego. Wzmianek o odlewnictwie doszukać się można jedynie w publikacjach poświęconych artylerii. Ożywienie na tym polu przynosi dopiero epoka Oświecenia, kiedy ukazują się dzieła Osiańskiego i Jakubowskiego.

Autor omawia też główne pozycje z literatury XIX w. i podaje artykuły poświęcone odlewnictwu, jakie zamieściły czasopisma techniczne: „Izys Polska“ w latach 1820—30 i rozpoczynający się w pół wieku później „Przegląd Techniczny“.

Cykl przedruków inauguruje dwa rozdziały dzieła Aleksego Pedemontana. Rozdział 10 poświęcony jest przygotowaniu materiałów na formy odlewnicze, w rozdz. 11 omówione są węgle drzewne służące do topienia, tygle, narzędzia odlewnicze i metody wykonywania form.

inicjatywa „Przeglądu Odlewnictwa“ i praca J. Piaskowskiego zasługują ze wszech miar na uznanie. Historycy techniki uzyskują możliwość zapoznania się z trudno dostępnymi tekstami, które trzeba by określić mianem zabytków literatury technicznej. Można je obecnie poznać w oryginalnej formie, co ma wielkie znaczenie również dla badań nad słownictwem technicznym. Opracowanie Piaskowskiego dobrze wprowadza w przedmiot zagadnień i ułatwia zrozumienie trudnych tekstów. Nie można też pominąć roli, jaką odegra przedsięwzięta akcja w upowszechnianiu tradycji i dorobku techniki polskiej w środowisku odlewników.

S. F.

POCZĄTKI HUTNICTWA ŻELAZA W POLSCE

Artykuł pod powyższym tytułem opublikował mgr inż. Stanisław Rurański w „Wiadomościach Hutniczych“, nr 1/1959. Artykuł oparty jest na materiałach dorocznej sesji Zespołu Historii Polskiej Techniki Hutniczej i Odlewniczej ZHNiT, która odbyła się w Krakowie w dniach 9 i 10 grudnia 1958 r.

Autor porównuje znalezione w Polsce ślady dawnego hutnictwa z podobnymi odkryciami za granicą. Szczegółowiej opisuje proces wytopu w ziemnych piecykach odkopanych w rejonie Gór Świętokrzyskich.

J. J.

PIŚMIENNICTWO HUTNICZE W POLSCE

Omówienie najważniejszych polskich publikacji hutniczych do roku 1875 zawiera artykuł mgr inż. Jerzego Piaskowskiego „Rozwój piśmiennictwa hutniczego w Polsce“ („Hutnik“, nr 5/1959). Autor stwierdza, że studia nad bibliografią polskiego piśmiennictwa hutniczego są bardzo zaawansowane. Przycząta również dotychczasowe opracowania tego tematu.

J. J.

ZYCIORYS PROFESORA JERZEGO BUZKA

W dwudziestą rocznicę śmierci wybitnego polskiego metalurga i odlewnika, profesora Akademii Górniczo-Hutniczej Jerzego Buzka, „Przegląd Odlewnictwa“ w nr 5/1959 zamieścił obszerny życiorys uczonego wraz z omówieniem jego działalności naukowej, dydaktycznej i społecznej. Życiorys napisał doc. inż. Marian Olszewski.

J. J.

ZYCIORYS POLSKIEGO GÓRNIKA

Dr Jerzy Jaros przytacza w nr 5/1959 „Wiadomości Górniczych“ fragmenty życiorysu polskiego górnika Maryańskiego urodzonego w roku 1785. Życiorys pochodzi z akt kopalni „Reden“. Poza szczegółami biograficznymi życiorys zawiera informacje na temat ówczesnych zarobków i górniczych awansów. Warto dodać, że Maryański był żołnierzem Księstwa Warszawskiego, a później brał udział w Powstaniu Listopadowym. Przytoczony fragment życiorysu dotyczy głównie przygód wojskowych.

J. J.

ZYCIE I DZIEŁO PROFESORA WITOLDA BUDRYKA

Po zgonie prof. dr inż. Witolda Budryka (24.II.1891 — 18.XI.1958) „Archiwum Górnictwa“ (zeszyt 1-2/1959) zamieszcza życiorys oraz omówienie działalności naukowej zmarłego, pióra prof. Antoniego Sałustowicza. Artykuł omawia szczegółowo najważniejsze prace i badania prof. Budryka z podkreśleniem ich wartości dla gospodarki państwowej.

J. J.